

Vergaderjaar 2011–2012

32 317

JBZ-Raad

BN

VERSLAG VAN EEN MONDELING OVERLEG

Vastgesteld 4 april 2012

De commissie voor Immigratie en Asiel/JBZ Raad¹ heeft op 6 maart 2012 een mondeling overleg gevoerd met minister Leers van Immigratie, Integratie en Asiel over:

- **enerzijds informatievoorziening en anderzijds de geschiedenis en stand van zaken van enkele grote dossiers op het terrein van immigratie en asiel**
- **Voorstel voor een verordening betreffende de oprichting van het Europees grensbewakingssysteem Eurosur (E110094);**
- **Groenboek over het recht op gezinshereniging van onderdanen van derde landen die wonen in de EU (E110072);**
- **Mededeling over een Europese agenda voor de integratie van onderdanen van derde landen (E110066);**
- **Herzien voorstel voor de Opvangrichtlijn (E110028);**
- **Herzien voorstel voor de Procedurerichtlijn (E110027);**
- **Voorstel voor een verordening betreffende de instelling van Eurodac voor de vergelijking van vingerafdrukken ten behoeve van een doeltreffende toepassing van Verordening (EG) nr. [.../...] (tot vaststelling van de criteria en instrumenten om te bepalen welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van een verzoek om internationale bescherming dat door een onderdaan van een derde land of een staatloze bij een van de lidstaten wordt ingediend) (herschikking) (E090125);**
- **Voorstel voor een verordening tot vaststelling van de criteria en instrumenten om te bepalen welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van een verzoek om internationale bescherming dat door een onderdaan van een derde land of een staatloze bij een van de lidstaten wordt ingediend (herschikking) (E090124²).**

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand geredigeerd woordelijk verslag uit.

De voorzitter van de commissie voor Immigratie & Asiel/JBZ Raad, Meurs

De griffier van de commissie voor de Immigratie & Asiel/JBZ Raad, Van Dooren

¹ Samenstelling:

Holdijk (SGP), Broekers-Knol (VVD), Slagter-Roukema (SP), Franken (CDA), Nagel (50PLUS), Ruers (SP), Van Bijsterveld (CDA), Duthler (VVD), Koffeman (PvdD), Kuiper (CU), Meurs (PvdA) (*voorzitter*), Strik (GL), Vliegenthart (SP), K.G. de Vries (PvdA), Lokin-Sassen (CDA), Scholten (D66), Th. de Graaf (D66), De Boer (GL), De Lange (OSF), Beuving (PvdA), Schrijver (PvdA), M. de Graaf (PVV) (*vice-voorzitter*), Reynaers (PVV), Popken (PVV), Huijbregt-Schiedon (VVD), Schouwenaar (VVD) en Swagerman (VVD).

² Zie Edossiers E110094, E110072, E110066, E110028, E110027, E090125 en E090124 op www.europapaport.nl

Voorzitter: Meurs
Griffier: Van Dooren

Aanwezig zijn veertien leden der Kamer, te weten: Meurs, Strik, Thom de Graaf, Popken, Nagel, De Lange, Broekers-Knol, Swagerman, Quik-Schuijt, Schrijver, Ruers, Van Bijsterveld, Lokin-Sassen, Machiel de Graaf,

en minister Leers van Immigratie, Integratie en Asiel, die vergezeld is van enkele ambtenaren van zijn ministerie.

De voorzitter: Er staan vandaag twee punten op de agenda. Het eerste punt betreft de informatievoorziening. Het tweede punt betreft de stand van zaken ten aanzien van een aantal onderwerpen. Over elk van deze onderwerpen kun je wel een dag praten. Het leek ons goed om de thema's die wij als prioritair hebben aangeduid, vanavond op de agenda te hebben, zodat wij de stand van zaken nog eens kunnen horen. In zoverre komt het goed uit, omdat wij bij de geannoteerde agenda voor de JBZ-Raad van donderdag gezien hebben dat een niet onbelangrijk aantal van de thema's die wij vanmiddag bespreken, ook donderdag aan de orde zijn. Misschien kunnen wij ook vanavond nog even horen wat de stand van zaken is en wat de inbreng van de regering zal zijn. Wij hebben afgesproken dat ik, als voorzitter van de commissie, de aftrap van het eerste punt zal geven. Uiteraard zullen de collega's inspringen. Bij het tweede punt zullen alle leden van de commissie hun inbreng hebben. Nou zeg, de telefoon van de minister gaat! Ik constateer dat u niet onmiddellijk weg hoeft, minister?

Minister Leers: Nee, maar aansluitend op dit debat heb ik wel een AO over de JBZ-Raad in de Tweede Kamer.

De voorzitter: Dan is dit overleg de generale repetitie. In de Tweede Kamer gaat het vast ook heel goed. Ik begin te spreken over de informatievoorziening. Het is niet de eerste keer dat de commissie over dit onderwerp spreekt. We kunnen de tijd opdelen in een tijd vóór het Verdrag van Lissabon en een tijd na het Verdrag van Lissabon. Wij waren er voor het Verdrag van Lissabon aan gewend dat wij alle raadsdocumenten ontvingen. Bij de inwerkingtreding van het Verdrag is er natuurlijk van alles veranderd, ook omdat het instemmingsrecht anders is georganiseerd. Daardoor zijn er voor de Eerste Kamer formeel veel minder mogelijkheden om de documenten te ontvangen. We hebben verschillende keren, ook met de minister van Veiligheid en Justitie, een overleg gevoerd. Met hem hebben we ook een aantal afspraken gemaakt over de informatievoorziening. Die onderhandeling heeft erin geresulteerd dat we de informatie krijgen over de door ons geselecteerde dossiers. Minister Opstelten heeft gezegd dat er informatie zou worden verstrekt over de B-stukken en over de openbare stukken. In de praktijk is gebleken dat we veel navraag moesten doen om deze stukken alsnog te krijgen. Kort en goed, we hebben er afspraken over gemaakt, waarop het ministerie van Veiligheid en Justitie vervolgens een inperking heeft aangebracht door alleen op de openbare documenten en de B-statusdocumenten te gaan zitten. Zelfs met die inperking was het voor ons nog behoorlijk lastig om de gewenste informatie te krijgen. Hetzelfde geldt voor het ministerie voor Immigratie en Asiel. Het was lastig om de stukken van dit ministerie te krijgen. Voor ons is het vooral van belang om meer informatie te krijgen over de dossiers die wij geselecteerd hebben. Wij hebben gezegd dat wij ook gaande de rit invloed wilden kunnen uitoefenen. Wij vinden dat wij onze opdracht zeer smal invullen als wij, vooral bij langlopende onderhandelingen, slechts achteraf geïnformeerd worden en enkel de gelegenheid krijgen om vragen te stellen over interpretatie of implementatie. Het is wel interessant om vast

te stellen dat wij eind vorig jaar allerlei documenten hebben gekregen die te maken hadden met het gemeenschappelijke Europese asielstelsel en de herinvoering van de grenscontroles. Ondanks het feit dat in eerste aanleg is gezegd dat we alleen de documenten doen die een B-status hebben – we doen alleen maar die documenten die onder het Lissabonverdrag vallen en waar een instemmingsbeslissing bij hoort – hebben wij dankzij de gesprekken die wij daarover gevoerd hebben, ook die informatie nog gekregen. Dat heeft ons gebracht tot de vaststelling dat het in principe wel mogelijk is en dat er geen beletselen zijn om dat type documenten te ontvangen.

Onze conclusie is dat het voor ons lastig functioneren is op basis van de afspraken die wij nu hebben gemaakt. Ik kan het mij voorstellen dat de minister niet meteen antwoord kan en wil geven op onze vragen. Ook kan ik het mij voorstellen dat hij hierover eerst wil overleggen met zijn collega's. We gaan niet over een nacht ijs met de selectie van onze dossiers. We hebben prioriteiten en hoeven dus niet alles te weten. We vragen de minister daarom of het mogelijk is dat wij van de geselecteerde dossiers wel de documenten van de Raad krijgen, of ze nu een A-status of een B-status betreffen. Wij willen niet alleen informatie krijgen op het niveau van de besluitvorming, maar willen ook op de hoogte blijven van de stand van zaken, zodat wij kunnen volgen hoe het ermee staat. We hebben gemerkt dat de begrippen «openbaar», «limité» en «restreint» ook voor meerderlei uitleg vatbaar zijn. We hebben ook gezien dat andere nationale parlementen wel degelijk inzage krijgen in documenten die het predikaat «restreint» of «limité» hebben gekregen. Wij horen graag van de minister wat de mogelijkheden zijn om de documenten met dat label te ontvangen. Wij vinden het heel wenselijk om voorafgaand aan de Raadsvergaderingen de stukken te kunnen ontvangen.

Dit zijn heel in het kort de zaken waarover wij gesproken hebben. Wij zijn op zoek naar een werkwijze waarmee wij de minister niet in een lastig parket brengen, maar waarmee wij iets beter kunnen volgen wat er gaande is op de dossiers die wij geselecteerd hebben. Dan hebben wij gaande de rit beter zicht op het verloop van de onderhandelingen. Waar nodig en wenselijk kunnen wij onze invloed dan aanwenden. Het spreekt voor zich dat de minister in sommige gevallen daarmee ook zijn voordeel kan doen.

Minister Leers: Voorzitter. Ik vind het heel plezierig om met de Kamer te overleggen. Dat meen ik uit de grond van mijn hart. Ik denk dat het goed is dat wij elkaar regelmatig bijpraten op dit belangrijke terrein. Ik heb met mevrouw Meurs in december gesproken. Toen heeft zij meteen aangekondigd dat zij op dit terrein over de informatievoorziening wilde praten, naast de inhoudelijke discussie over een aantal stukken die op de agenda van de Raad staan. Ik heb meteen gezegd: dat is goed, laten we bekijken wat we kunnen doen. Ik snap heel goed waar de voorzitter het over heeft. Ik ben zelf parlementariër geweest en weet hoe belangrijk het voor een Kamer is om te kunnen beschikken over goede informatie. Daarmee kun je een goede keuze maken. Het is niet mijn doel om de Kamer deze informatie te onthouden, maar ik loop gewoon tegen een aantal praktische problemen aan waarvoor we een oplossing moeten vinden. Dat is het lastige van de huidige aanpak. De voorzitter heeft gezegd dat de Kamercommissie een keuze heeft gemaakt, waarmee het hele veld al een beetje is ingekaderd. Het lastige is dat Raadsdocumenten die ter bespreking in de JBZ-Raad worden geagendeerd niet altijd geschikt zijn om in het openbaar te bespreken. Vaak zijn het namelijk stukken waarover nog onderhandeld wordt. Als ik deze stukken toch ter bespreking naar de Kamer stuur, loop ik daarmee het gevaar dat ik documenten openbaar maak ten aanzien waarvan andere lidstaten nog geen keuze en nog geen definitief standpunt hebben ingenomen. Daarmee zou ik deze landen compromitteren. De voorzitter heeft al gewezen op de

EU-restreintstukken. Dat is ook een lastige kwestie. Theoretisch is het mogelijk dat ik de Kamer desgevraagd incidenteel de niet-openbare stukken toestuur. Ik heb daar geen enkel bezwaar tegen. Het lastige is dat de commissieleden nooit kunnen refereren aan die stukken in ons mondelinge overleg. Dat maakt de positie van de Kamer ook weer lastig. We kunnen er wel over praten. Ik kan dan beluisteren welke gedachten daarover bij de Kamer bestaan. Dat is mijn probleem niet, maar de controlerende rol van de Kamer is dan wel beperkt, omdat zij er dan niet mee naar buiten kan treden. Ik weet dat mijn voorganger, minister Hirsch Ballin, indertijd afspraken heeft gemaakt met de Eerste Kamer. Hij stond toen nog in de benijdenswaardige positie dat hij namens twee departementen kon spreken, namelijk namens Justitie en Binnenlandse Zaken. Ik heb nu ook te maken met mijn collega van Justitie en met de staatssecretaris van Europese Zaken, die de hoofdaannemer is op dit onderdeel. Ik moet met hem een afspraak zien te maken over de beschikbare stukken. Ook daar loop ik dus nog tegenaan.

Kortom, ik snap wat de voorzitter namens de commissie zegt over de zorgen die zij heeft. Er zijn onderwerpen waarbij ik denk dat het hartstikke goed zou zijn als de Eerste Kamer daar ook over denkt. Sterker nog, deze onderwerpen komen straks toch terug. Daar speelt de Eerste Kamer op de een of andere manier een rol in. Ik wil best zoeken naar mogelijkheden om de commissie er beter bij te betrekken, maar ik hoop dat de commissie begrijpt dat ik een aantal praktische problemen heb waardoor het lastig is om het in te vullen. Het is zelfs bij de Tweede Kamer lastig om precies met elkaar af te bakenen waar het over moet gaan. Dat blijkt bijvoorbeeld tijdens het AO dat ik vandaag in de Tweede Kamer heb. Een andere optie is dat wij, voorafgaande aan een JBZ-Raad, niet alleen in de Tweede Kamer, maar ook in de Eerste Kamer een discussie voeren, maar dat lijkt mij heel erg omslachtig.

De voorzitter: We hebben gemerkt dat er veel meer plaatsvindt in de Raadswerkgroepen. Het gevolg hiervan is dat heel veel stukken die in de JBZ-Raad aan de orde komen, als hamerstuk binnenkomen. Daardoor zie je de hele achterliggende opbouw niet meer. Dat maakt het zo ontzettend lastig. Daarom zeggen wij dat het het mooiste zou zijn als wij zowel de A-status- als de B-statusstukken zouden kunnen krijgen, waardoor wij iets meer inzicht zouden kunnen krijgen in de stand van zaken. Het tweede punt betreft de kwalificaties «limité», «restreint» dan wel «openbaar». Het zou goed zijn als de minister dit nog even met zijn collega's zou willen bespreken. Voor zover wij hebben begrepen, is hierover een afspraak gemaakt, maar is er niet echt een formele belemmering om met de Eerste Kamer over «restreint» dan wel «limité» stukken te spreken. In de andere parlementen gebeurt dat immers ook. Het is dus nog wel even de vraag hoe beperkend «limité» en «restreint» moeten worden opgevat. Houden we elkaar daarmee niet aan iets wat geen echte formele status heeft en waar praktische afspraken over gemaakt zijn? Ik zeg nogmaals dat wij niet alles willen bespreken in de Eerste Kamer en dat we meteen ook alle «limité» en alle «restreint» stukken willen zien, maar om ons werk goed uit te oefenen, zouden we dat wel prettig vinden.

Mevrouw Strik (GroenLinks): Voorzitter. Het valt te prijzen in de minister dat hij zich zorgen maakt over de vraag of wij onze rol wel voldoende kunnen vervullen. Ik vind het heel goed dat hij met ons wil meedenken. Ik wil hem wel meegeven dat wij ten tijde van het instemmingsrecht op het gebied van de JBZ-Raad die rol beter konden vervullen dan wij nu kunnen. Ik was toen nog maar net lid van de Eerste Kamer. Het was toen beter te volgen wat voor onderhandelingen in de JBZ-Raad plaatsvonden. Volgens mij zijn er destijds ook nooit bepaalde beginselen geschonden op EU-niveau doordat de documenten toen wel gelezen konden worden. Wel kun je uit de documenten de vragen distilleren. Daarmee zie je in welke

richting een dossier zich ontwikkelt. Daar kun je dan op reageren. Dat is eigenlijk het allerbelangrijkste.

Ik denk dat het klopt wat mevrouw Meurs zegt: andere parlementen krijgen toch toegang tot de limité documenten. Dat is toch eigenlijk het gros van de documenten. De Duitse Bundestag heeft volgens onze informatie toegang tot internet en kan de documenten allemaal inzien. Wij hebben begrepen dat het House of Lords een afspraak heeft gemaakt met de Britse regering. Op voorwaarde dat zij ze niet openbaar maken, mogen het House of Lords en het House of Commons alle documenten krijgen die zij willen. Het lijkt mij dat dit ook aan ons toe te vertrouwen is. Toen het instemmingsrecht nog gold, konden wij met een code op het internet toegang krijgen tot de documenten. Daar kraaide geen haan naar. Daarom blijft het voor ons de vraag wat er precies dwarszit en welk nieuw element is opgekomen dat toen geen bezwaar was. Dat vind ik vreemd

De heer **Ruers** (SP): Ik heb de minister horen zeggen dat het ging om een aantal praktische problemen. Ik sluit mij graag aan bij de woorden van de voorzitter en van mevrouw Strik. Ik zou eerst een meer principieel uitgangspunt willen noemen. Het is de taak, de plicht en het recht van de Kamer om alles te doen wat in onze opdracht ligt. Ik vind dat daarbij hoort dat wij over alle stukken moeten beschikken die nodig zijn. Primair moet er dus volledige openbaarheid zijn. Alle stukken moeten dus primair naar de Kamer komen. Anders kunnen wij ons werk niet goed doen. Voor een zichzelf respecterende Kamer is dat een heel normaal uitgangspunt. De minister zegt dat er praktische problemen zijn. Zijn er ook wettelijke beperkingen waardoor het niet mogelijk is om alle stukken over te leggen? Is dit een politieke keuze of een praktische keuze? Als er wettelijke beperkingen zijn, wil ik dit graag van de minister horen. Als er geen wettelijke beperkingen zijn, is het uitgangspunt dat alle stukken naar ons toe moeten komen. Dan moeten we handelen zoals in het verleden, zoals mevrouw Strik voorstelde. Dan kunnen we ons werk gewoon goed doen. Ik hoor graag hoe de minister hierover denkt.

Minister **Leers**: Ik begrijp uw stelligheid. De situatie van toen is volstrekt anders dan nu. Dat weet de heer Ruers ook. Sinds Lissabon is de democratische controle op JBZ-terrein overgeheveld van de nationale parlementen naar het Europees Parlement. Vanaf dat moment gelden ook andere regels. Die kan ik niet wegnemen. Ik heb te maken met regels rond het reglement van orde en met regels rond Eurowob. Deze afspraken mag ik niet zomaar over mijn schouder weggooiden. Deze afspraken regaderen juist de openbaarheid van stukken. Ik kan wel zeggen dat we deze afspraken toch maar terzijde moeten schuiven. Ik ben graag bereid om te bekijken wat andere landen doen en hoe zij dit doen en wat voor mogelijkheden er zijn om de Eerste Kamer toch te informeren, afgestemd op haar behoefte aan informatie. Daarom heb ik ook gezegd dat ik best bereid ben om de Kamer de EU-restreintstukken ter beschikking te stellen. Ik zou er geen enkele moeite mee hebben als we afspreken dat deze stukken niet formeel naar buiten gaan. Er is geen onwil, maar we zoeken binnen de smalle marges die er zijn. Er is dus niet zoveel verschil van mening over wat ik de Kamer zou gunnen en wat niet. Het verschil van mening gaat over wat ik mag en niet mag, gelet op de openbaarheid en de vertrouwelijkheid van stukken. Tijdens de onderhandelingen in Brussel zijn veel van de stukken nog steeds in bewerking. Pas op het laatste moment, als ze klaar zijn, zijn ze interessant. Dan zijn ze ook interessant voor de Eerste Kamer. Ik begrijp dat de Eerste Kamer wil zien wat de ontwikkelingen in de stukken zijn. Het is heel interessant om dat zien. Het lastige zijn de praktische bezwaren. Bij de onderhandelingen kan ik geen stukken openbaar maken waarmee ik andere landen al compromitteer. Daarmee zou ik namelijk de onderhandelingspositie van Duitsland, Frankrijk of een ander land min of meer aan de openbaarheid prijsgeven.

Dat mag ik niet doen en dat wil ik ook niet doen. Dat maakt het zo lastig. Ik heb er geen bezwaar tegen om dit met elkaar te bekijken, waarbij de Kamer aangeeft hoe zij in bepaalde onderwerpen staat. Ik wil wel voorkomen dat ik dadelijk word geconfronteerd met het reglement van orde of met het verwijt dat ik afspraken niet nakom. Dat is de discussie waar wij nu in zitten. We zoeken uit hoe ik de Eerste Kamer goed kan informeren binnen de beperkte mogelijkheden die er zijn, ervan uitgaande dat het Europees Parlement in constitutioneel opzicht de democratische controle op de JBZ-Raad uitvoert.

Mevrouw **Lokin-Sassen** (CDA): We hebben nu meer dan een halfuur gesproken. Ik zou het fijn vinden als we ook over de inhoudelijke thema's zouden komen te spreken.

De heer **Schrijver** (PvdA): Ik begrijp het goed dat de minister niet aan parlementen openbaar kan maken wat nog sub rosa in ministeriële bespreking is. Ik denk dat we feitelijk even moeten uitzoeken hoe het precies zit met de parlementaire controle. Het moge zo zijn dat er een primaire rol aan het Europees Parlement is toebedeeld, maar ik kan mij niet voorstellen dat deze rol exclusief is, in de zin dat deze rol uitsluitend aan het Europees Parlement is toebedeeld en dat nationale parlementariërs op de inbreng van hun ministers geen controle meer zouden kunnen uitoefenen aan de vooravond van de JBZ-Raad. Ik stel voor dat wij, mede in het licht van de interventie van mevrouw Lokin, daaraan nu niet te veel aandacht besteden. Wij moeten dat wel even uitzoeken, want ik kan mij niet voorstellen dat de nationale parlementen, die onder het Verdrag van Lissabon juist meer bevoegdheden hebben gekregen, alles exclusief aan het Europees Parlement moeten geven.

Minister **Leers**: Ik wil dit misverstand meteen wegnemen. Natuurlijk vervullen nationale parlementen nog steeds een rol, maar deze heeft betrekking op de presentatie van de nieuwe voorstellen en op de gele- en oranjekaartprocedures die de Eerste Kamer kan opstarten. Deze bevoegdheden heeft de Eerste Kamer als nationaal parlement en kan zij buiten de regering uitoefenen. De primaire controle op de ontwikkelingen, onderhandelingen en de uitkomsten is echter een zaak van het Europees Parlement.

Mevrouw **Strik** (GroenLinks): Het Verdrag van Lissabon wordt niet voor niets het verdrag van de parlementen genoemd. Daar zit wel degelijk het element in dat het Verdrag de positie van de parlementen versterkt. Het is haast niet uit te leggen dat onze informatiepositie juist verzwakt is sinds de inwerkingtreding van het verdrag. De afspraken rondom de informatievoorziening voor de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon waren nationale afspraken, die in de goedkeuringswet van het Verdrag van Amsterdam en daarvoor zaten. Het was niet zo dat wij dit van Europa mochten, nee, het ging om wat wij hadden afgesproken tussen de regering en het parlement. Daarvoor is een parlementair behandelvoorbehoud in de plaats gekomen. De regering heeft ons meerdere malen gezegd dat wij dat voorbehoud niet hoefden te gebruiken en dat wij alle informatie van de regering konden krijgen die wij willen. Onze informatiepositie mocht er namelijk niet op achteruitgaan. Het lijkt er bijna op alsof de minister er toch naar op zoek is dat wij wettelijke instrumenten gaan gebruiken om de informatie te krijgen. Dat is natuurlijk heel gek. De minister zegt dat wij overal recht op hebben. We hebben sowieso de inlichtingenplicht. Waarom kunnen we daar niet uitkomen met goede afspraken?

De heer **Swagerman** (VVD): Misschien word ik te praktisch, maar ook ik heb een opmerking die eigenlijk een puntje van orde is. Volgens mij moet

een paar punten worden uitgezocht. Wat is het reglement van orde? Wat is de sanctie als je dat niet nakomt? Er zijn parlementen die wel in staat zijn om stukken te bekijken. De minister zegt zelf – en ik denk dat dit helemaal juist is – dat het lezen van stukken en het gebruiken of verspreiden daarvan twee heel verschillende dingen zijn. In een mondeling overleg put je uit stukken die je kent, maar daarmee verspreid je ze niet. Ik denk dat het op die manier heel praktisch kan worden opgelost. We hebben gewoon een paar puntjes voor een huiswerklijstje.

Minister **Leers**: Met het laatste ben ik het helemaal eens. Dat is de praktische keuze. Ik heb er helemaal geen bezwaar tegen om te zoeken naar iets waar wij elkaar wel in kunnen steunen. Ik probeer alleen duidelijk te maken – neem mij niet kwalijk dat ik dit net zo fel doe als u – dat het wettelijk instemmingsrecht sinds het Verdrag van Lissabon overgegaan is van de nationale parlementen naar het Europees Parlement. Dat is een enorme verandering. Dit wil niet zeggen dat we niet kunnen zoeken naar de wijze waarop de Eerste Kamer haar informatie krijgt. Ik ben het eens met het pleidooi van de heer Swagerman om praktisch te zijn en om te proberen om een oplossing te vinden. Ik denk even hardop. We kunnen ook eens bekijken wat andere landen doen. Ik zou ook eens kunnen kijken of we iets kunnen doen met een aantal EU-restreintstukken. Ik zou kunnen kijken of wij die aan de Eerste Kamer ter beschikking kunnen stellen, waardoor de Kamer in ieder geval een beeld krijgt van de ontwikkelingen.

De **voorzitter**: Heel graag. Ik stel voor dat we dit punt hiermee afronden. Laat gezegd zijn dat het echt gaat om de geselecteerde dossiers. Dat is heel belangrijk. Deze discussie lijkt misschien wat procedureel, maar het is ons doel om onze rol als parlementariërs te kunnen uitvoeren en om, daar waar mogelijk, invloed uit te oefenen. Dat is eigenlijk waar het ons om te doen is. Daarom zouden wij het dus ook zo op prijs stellen dat wij de stukken krijgen voordat de besluitvorming heeft plaatsgevonden. Dat onze concrete vragen worden beantwoord en dat wij een behandelingsvoorstel krijgen, zouden wij heel erg op prijs stellen. Wij zouden dan wel graag een voorstel zien dat verdergaat dan alleen maar de hamerstukken en controle achteraf.

Ik stel voor dat wij nu overgaan naar de meer inhoudelijke thema's op de agenda, om te beginnen het groenboek gezinshereniging. Daarover heeft namelijk een briefwisseling plaatsgevonden. Verder staat het voor 8 maart geagendeerd. Ik stel verder voor dat wij daarna verdergaan met de herinvoering van de Schengengrenscontroles en afsluiten met de herziening van de opvangrichtlijn en de procedurerichtlijn.

Mevrouw **Van Bijsterveld** (CDA): Mag ik met de grenscontroles beginnen?

De **voorzitter**: Dat is akkoord. Laten wij dat maar doen, want u had mij al medegedeeld dat u deze bijeenkomst om 16.00 uur moet verlaten. Dan gaan wij dus verder met de invoering van de Schengengrenscontroles.

Mevrouw **Van Bijsterveld** (CDA): Voorzitter. De Kamer gaat een brief sturen aan de Europese Commissie over de Eurosurvoorstellen. Mijn vragen in dit verband gaan over de samenhang tussen Frontex en Eurosur aan de ene kant en aan de andere kant de ruimte van de vrije binnengrenzen en de herinvoering van de grenscontroles. Als Frontex en Eurosur optimaal functioneren, zijn de voorstellen over invoering van grenscontroles in de Schengenruimte dan eigenlijk nog wel nodig? Zijn het met andere woorden eigenlijk niet een soort communicerende vaten: als de buitengrenzen goed gewaarborgd zijn, heb je de binnengrenzen niet nodig.

Los van Frontex en Eurosur staat mijn vraag over de ontwikkeling dat men zich steeds meer terugtrekt op de nationale bastionnen. Ik doel daarbij niet op de Europese Commissie, maar op de regeringen, want die lijken het weer meer naar zich toe te willen trekken. Ze lijken in ieder geval de Schengenruimte onderuit te willen halen dan wel te willen veranderen.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat wij eerst de vragen over dit onderwerp verzamelen. Mevrouw Van Bijsterveld heeft Eurosur en de herinvoering van de grenscontroles aan elkaar gekoppeld. Dat lijkt mij een goed idee, want, zoals zij zegt, zijn het waarschijnlijk een soort communicerende vaten. Zijn er commissieleden die een aanvullende vraag willen stellen?

Mevrouw **Strik** (GroenLinks): Voorzitter, ik heb twee «grenspuntjes». Over Eurosur zijn schriftelijke vragen gesteld aan de minister, maar nu ligt er ook een uitspraak in de zaak Hirsi van het Hof van de Rechten van de Mens. Voorziet de regering dat deze uitspraak implicaties heeft voor de wijze waarop Eurosur moet worden geïmplementeerd? Wij spreken in dit verband vaak over mixed flows: wij moeten in de gaten houden dat er geen refoulement dreigt en dat asielzoekers de bescherming krijgen waarop ze recht hebben. Het Hof heeft nu min of meer gezegd dat het niet uitmaakt of het om asielzoekers of illegale migranten gaat. In het geval van een situatie als enige tijd geleden bij Libië mag je dus niemand terugsturen wanneer het gevaar van schending van artikel 3 EVRM dreigt. Omdat er binnen Eurosur vooral aandacht is voor asielzoekers, kan ik mij voorstellen dat deze uitspraak gevolgen moet hebben voor het functioneren van Eurosur. Misschien kan de minister op dit moment deze vraag niet beantwoorden. Als dat zo is, ontvang ik heel graag een schriftelijke reactie.

Gisteren zijn wij in Brussel op werkbezoek geweest. Daar hebben wij onder meer met Van Rompuy gesproken. In dat gesprek wees hij er nog eens heel expliciet op dat Nederland met zijn opvatting over de toetreding van Roemenië en Bulgarije helemaal alleen staat. Het compromisvoorstel van Duitsland en Frankrijk wordt namelijk door alle andere lidstaten gesteund. Verder vond ik het belangrijk dat Van Rompuy erop wees dat Roemenië en Bulgarije, ondanks het huidige uitstel van zes maanden, nu al naar het Hof kunnen stappen, omdat ze het recht hebben om tot Schengen toe te treden. Ik ben heel benieuwd naar de reactie van de minister op deze stelling. Nederland voert de gebrekkige corruptiebestrijding aan als argument tegen toetreding. Van Rompuy wees er echter op dat dit argument niet op dit dossier van toepassing is, maar alleen op het toetredingsdossier. In zijn ogen is het dan ook oneigenlijk om in het geval van Roemenië en Bulgarije de spelregels tijdens het proces te veranderen.

De heer **De Graaf** (D66): Ik sluit aan bij het laatste onderwerp van mevrouw Strik. Ik wil de minister namelijk uitnodigen om precies aan te geven wat er tegen het compromisvoorstel van die twee fasen zou pleiten. Twee fasen: dat wil zeggen eerst de lucht- en zeehavens en dan de rest. Verder zou ik graag van de minister horen of hij het niet met mij eens is dat de alleingang van Nederland bij dit dossier niet erg behulpzaam is voor de door de minister gewenste aanpassing van andere dossiers. Ik denk dan bijvoorbeeld aan het Nederlandse standpunt over gezinshereniging. Ik kan mij zelf nauwelijks voorstellen dat de Nederlandse alleingang erg behulpzaam is.

Minister **Leers**: Voorzitter. Ik bedank de leden voor de interessante vragen. Het zijn stuk voor stuk vragen die het waard zijn om lang over door te praten.

Eurosur is een grensbewakingssysteem dat niet meer doet dan een wettelijk kader bieden voor een gemeenschappelijke infrastructuur om

met elkaar goede afspraken te kunnen maken over definities en procedures. Voor Eurosur verzamelden landen zelf gegevens, gegevens die zij bilateraal met elkaar uitwisselden. Alle landen besloten zelf met welke buurlanden en grenslanden men dat deed. Met Eurosur hebben wij in wezen een gemeenschappelijke afspraak gemaakt die het mogelijk maakt om het toezicht aan de buitengrenzen te versterken.

Eurosur ondersteunt de lidstaten dus bij het verkrijgen van een volledig beeld van de situatie aan de buitengrenzen. Ik heb hierover ook met de Tweede Kamer gesproken. Toen ik dat deed, had ik de beschikking over mooie kaartjes waarop je precies kunt zien welke informatie via satellieten beschikbaar komt. Door die satellieten kun je precies zien waar schepen op zee rondvaren en welke ontwikkelingen er gaande zijn. Daardoor krijgen lidstaten een beter zicht op wat zich links en rechts afspeelt en dat maakt het weer mogelijk om heel snel te reageren. Sommigen vinden het ook een positief element dat Eurosur het mogelijk maakt om «search and rescue» sneller op te starten. Als men ziet dat er bootjes op zee varen die men niet kan classificeren en men de indruk heeft dat die bootjes voor mensensmokkel worden gebruikt, kan men veel sneller ingrijpen.

Eurosur richt zich in eerste instantie op landen met een zuidelijke of oostelijke grens. In de tweede fase gaat ook Nederland een rol spelen. Maakt Eurosur de invoering van Schengengrenscontroles overbodig? Dat is niet het geval, want die blijven gewoon noodzakelijk. Er zijn namelijk nog steeds landsgrenzen die veel problemen opleveren. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de problemen met de Griekse landsgrenzen en aan de afspraken die wij met elkaar moeten maken over de Schengenevaluaties. Daarbij komen vragen aan de orde als: gebeurt het wel conform de afspraken? Kortom, Eurosur is een aanvulling. Het biedt in mijn ogen verder een prima infrastructuur. Je moet het echter niet zien als een systeem dat alle bestaande systemen kan vervangen. Zo moet je het echt niet zien.

Al met al beoordeelt de regering Eurosur positief. Wij willen het dan ook stimuleren. Maar dat laat onverlet dat er bij ons ook nog heel veel vragen leven. Die betreffen onder meer de persoonsgegevens. Wat mag je daar precies mee doen? Ik heb die vraag overigens al gesteld, want ik wil wel weten of Eurosur voldoende oog heeft voor de privacyaspecten.

Nederland heeft verder ook vragen over de waarborgen die de verschillende landen geven wanneer zij gegevens verstrekken. Stel je voor dat die gegevens gehackt worden! Dan zouden wij gewoon met een lek systeem te maken hebben. De kosten zijn weer een ander probleem. Bovendien zijn de kosten geen gering probleem, aangezien het een behoorlijk dure operatie is. In mijn ogen is het al met al nog geen gelopen race, maar dat laat onverlet dat het zeker een positieve ontwikkeling is. En wij onderschrijven die ontwikkeling als zodanig van harte.

Mevrouw **Van Bijsterveld** (CDA): Ik kan er veel langer over doorpraten, maar ...

Minister **Leers**: Ik hoop echt dat ik u voldoende heb beantwoord. Zo niet, dan ben ik graag bereid om mevrouw Van Bijsterveld over Eurosur schriftelijk diepgaander te informeren.

Mevrouw **Van Bijsterveld** (CDA): Ik ben nog steeds benieuwd naar de combinatie van Eurosur en Frontex.

Minister **Leers**: Ik heb in het voorstel uiteengezet dat ik steun geef aan een coördinerende rol voor Frontex. Frontex blijft overigens wel een coördinerende rol spelen. Dat wil ik ook, want ik vind het heel belangrijk dat Frontex in de lead is.

Mevrouw **Van Bijsterveld** (CDA): Als de buitengrenscontrole beter werkt en de lidstaten vertrouwen hebben in de goede werking van Frontex, dan moet volgens mij de neiging minder worden om zich terug te trekken en om bevoegdheden in handen te houden om de eigen grenzen te kunnen beschermen. Daarvoor is het niet zo belangrijk welke problemen er nog aan het Eurosurvoorstel kleven, maar wel wat het langetermijnperspectief is.

Minister **Leers**: Wij ondersteunen in principe de coördinerende rol van Frontex, want het is niet zinvol om er allerlei organisaties aan toe te voegen. Frontex is een belangrijk «doe-apparaat». Wat wij wel willen, is betere afspraken maken over de taakverdeling tussen Frontex en Eurosur. De monitoring en de evaluatie van Eurosur moeten duidelijk maken wat de precieze taak- en rolverdeling zou moeten zijn tussen Frontex en Eurosur. Dat moet zich echt nog wat beter uitkristalliseren. Ik weet niet met welke informatie ik u nog meer een plezier zou kunnen doen, want volgens mij hebt u alle stukken over Eurosur ontvangen.

De **voorzitter**: Wij hebben toevallig net vandaag twee brieven vastgesteld: een brief aan u en een brief aan de Europese Commissie

Minister **Leers**: Ik zal die brief zo snel mogelijk beantwoorden. Dan nu de uitspraak in de zaak-Hirsi over illegale migranten die naar Libië zijn teruggestuurd. Afgelopen weken heb ik Polen – overigens vanwege een geheel andere kwestie – bezocht. Daar heb ik gesproken met de directeur van Frontex. Hij vertelde mij dat hij hierover bezorgd is. Italië heeft migranten teruggestuurd naar Libië. Italië is daarvoor veroordeeld en nu is het natuurlijk de vraag welke consequenties dat moet hebben. Dat is nog niet 100% duidelijk, maar in ieder geval lijkt het zo te zijn dat Italië beter had moeten afwegen of de mensen op de boot in staat waren om asiel aan te vragen in het land van bestemming. Ik heb begrepen dat ter plekke altijd de afweging moet worden gemaakt tussen terugkeer naar de haven van vertrek of de haven van bestemming. Het moet in ieder geval de dichtstbijzijnde haven zijn. Dat betekent in dit geval dat men naar de haven in Italië had moeten doorvaren en dat men deze mensen dus niet naar Libië had mogen terugsturen. De reden is dat men op deze manier de asielbedoelingen van de betreffende personen geen recht heeft gedaan. Dat is de uitspraak van het Hof. Zoals ik al zei, maakt de directeur van Frontex zich hierover zorgen. Als deze uitspraak doorgezet zou worden, zou het volgens hem straks wel eens zo kunnen zijn dat verschillende lidstaten niet langer bereid zijn om deel te nemen aan missies op zee. Ik heb zijn zorgen proberen weg te nemen door erop te wijzen dat het toe te spitsen is op de handelswijze van de Italianen. Het heeft in mijn ogen namelijk geen generieke werking.

De **voorzitter**: Om voldoende tijd over te houden voor de andere thema's vraag ik u nog kort in te gaan op de vragen die zijn gesteld naar aanleiding van het werkbezoek aan de heer Van Rompuy.

Minister **Leers**: Voorzitter. U kent de achtergrond van de kwestie Roemenië en Bulgarije. Nederland heeft telkenmale gezegd dat Nederland bij zijn afweging of deze landen kunnen toetreden tot het Schengenacquis ook de rechtsstatelijke componenten betreft. Die rechtsstatelijke componenten worden via het Cooperation and Verification Mechanism gemonitord. Voor Nederland is het heel belangrijk dat beide landen niet alleen voldoen aan de technische criteria, maar ook aan de rechtsstatelijke criteria. Is de rechtsstaat wel op orde? Ik heb dat via de volgende simpele vergelijking proberen uit te leggen. Als je de sleutels van je achterdeur aan je buurman moet geven, omdat hij jouw grenzen moet gaan bewaken, dan moet je er wel 100% zeker van zijn dat hij niet alleen technisch goede

sloten heeft, maar ook dat hij niet iemand bij die deur zet die mensen alsnog toch maar binnenlaat.

Dat is eigenlijk wat ik bedoel met die rechtsstatelijke componenten. De strijd tegen corruptie en de georganiseerde misdaad moet hoe dan ook helder in kaart zijn gebracht. Ze moeten bovendien ook juridisch op een heldere manier zijn vastgelegd. Dat is de reden waarom Nederland eraan vasthoudt – overigens maakt het deel uit van het regeerakkoord – dat de toetreding van Bulgarije en Roemenië moet voldoen aan het CVM.

Wanneer is het op orde? De afgelopen jaren hebben beide landen zonder meer progressie geboekt. Ik denk dat je op basis van de verschillende CVM-rapporten niet anders kunt concluderen dan dat men stappen in de goede richting heeft gezet. Zo zijn in Bulgarije inmiddels alle rechters vervangen door nieuwe, goed getrainde, jonge mensen en heeft men de infrastructuur verbeterd. Met andere woorden: men heeft op allerlei manieren de rechtsstatelijke infrastructuur versterkt. Een en ander geldt ook voor Roemenië.

In juni of juli komt het laatste CVM-rapport naar buiten. Dat is een heel belangrijk rapport, want in dat rapport wordt niet alleen ingegaan op de ontwikkelingen van het afgelopen halfjaar, maar ook op de afgelopen vijf jaar. Op dat moment zullen wij aan de hand van dat belangrijke rapport bezien of wij groen licht kunnen geven aan de toetreding van deze landen. Waarom steunen wij het compromisvoorstel niet? Daarover hebben wij lang met elkaar gesproken. Het feit dat er een compromisvoorstel nodig bleek te zijn, laat wel zien dat ook andere lidstaten zo hun twijfels hadden. Ook de Duitsers, de Italianen en de Fransen waren niet bereid om volledige toetreding al te accepteren. Men vond het daarvoor nog te vroeg. De opstelling van deze landen heeft er mede toe geleid dat alleen de lucht- en zeehavens worden opengesteld. Wij vonden het onvoldoende, omdat je dan nog steeds het risico loopt dat criminelen en corruptie via een andere weg ons land binnenkomen. Je zet daarmee immers gewoon de deur open. Dat is dus de reden dat wij niet meegaan met dit compromisvoorstel. Een andere reden is dat wij voorstander zijn van een ander soort Europa. Wij willen geen Europa van tijdslimieten, maar een Europa van afspraken op de inhoud. Dat hebben wij de andere landen ook altijd voorgehouden. Ik hoop overigens van harte dat de uitkomsten van het CVM in juli positief zijn. Dat zou dan namelijk aanleiding kunnen zijn om te bezien of wij eventueel alsnog met dat compromisvoorstel akkoord kunnen gaan.

Van Rompuy zegt blijkbaar dat Roemenië en Bulgarije nu al naar het Hof kunnen stappen. Ik zou dan op mijn beurt willen zeggen: laat ze de tijd die dat kost, maar besteden aan het op orde brengen van hun rechtsstaat. Dat levert deze landen uiteindelijk veel meer rendement op.

Mevrouw **Strik** (GroenLinks): Maar hebben zij een kans van slagen bij het Hof? Dat is natuurlijk het punt.

Minister **Leers**: Dat weet ik niet. Het Hof zal zeggen dat er twee landen zijn die willen toetreden tot Schengen en die ook voldoen aan het Schengenacquis zoals dat afgesproken is. Het wordt vaak als een extra verwijt in onze richting genoemd, dat wij de spelregels hebben veranderd tijdens het spel. Wij zeggen dat dit niet waar is. Het is een politieke besluitvormingsprocedure. De lidstaten wordt gevraagd akkoord te gaan. Het is niet het afvinken van een aantal technische criteria. Het is een politieke besluitvormingsprocedure. Technisch voldoen Bulgarije en Roemenië aan de voorwaarden, maar er is natuurlijk ook een politieke appreciatie. Als deze landen onvoldoende voortgang boeken bij de bestrijding van corruptie, dan ontbreekt het gewoon aan vertrouwen. Het is dus een kwestie van vertrouwen.

De **voorzitter**: En dan nog even de vraag van de heer De Graaf over de alleingang. Kunt u daar nog een appreciatie van geven?

Minister **Leers**: Je vraagt je altijd af hoe ver je hierin moet gaan. Bepaalde lidstaten zeggen mij dat ze het niet leuk vinden dat wij dit doen, maar van de andere kant vinden ze het ook wel weer fantastisch. Je hoort het verhaal dat ze allemaal formeel naar buiten brengen dat Nederland ook maar een been bij moet trekken en moet meedoen. Dat is die eenheid die je toch in Europa met elkaar wilt hebben. Dat snap ik. Informeel hoor je echter ook het verhaal van: het is goed dat jullie het tegenhouden want we hebben nog allerm minst 100% zicht op de positieve ontwikkelingen. Met andere woorden: ook andere landen hebben het lastig met de situatie dat er in Bulgarije en Roemenië nog heel veel niet op orde is. Laten we daar gewoon heel eerlijk in zijn. Ik vind het niet te verkopen dat we een Europa hebben waarin we altijd dingen aan elkaar koppelen, in de zin van: als jij voor mij dit doet, dan krijg jij van mij dat. Zo hebben we een Europa gemaakt dat voor de burger eigenlijk niet meer echt het Europa is van het vertrouwen.

De heer **De Graaf** (D66): Net een kabinetsformatie. De tussenformatie gaat nu ook zo.

Minister **Leers**: Dat weet ik niet. Ik laat mij daar mij niet over uit. Maar snapt u dat de burger op die manier weinig vertrouwen heeft in Europa? Als je zegt dat een lidstaat mag toetreden in 2014 dan geldt eigenlijk dat, of die lidstaat zich nu wel of niet inzet, deze toch wel mag toetreden. Dit terwijl ik het liever op de inhoud zou willen bekijken.

De **voorzitter**: Volgens mij is dit punt voldoende besproken. Ik kijk even rond. Is iedereen ermee akkoord om een volgende thema bij de kop te pakken? Ik constateer dat dit het geval is. Dan stel ik nu aan de orde het groenboek gezinshereniging. Misschien dat de minister kan aangeven wat de stand van zaken is rond dit thema.

Minister **Leers**: De stand van zaken is dat alle lidstaten de gelegenheid hadden om voor 1 maart hun reactie in te sturen. Nederland heeft dat ook gedaan. Op de website van de Commissie kunt u zien dat inmiddels veertien lidstaten dat hebben gedaan. Dat is ook gepubliceerd. Wij zijn natuurlijk ook zeer geïnteresseerd in de reacties van de verschillende lidstaten. Vijf van de veertien konden we niet lezen, want dat ging in een taal die de ambtenaren bij ons niet direct beheersen. Dan hebben we het over Estland, Finland, Portugal, Roemenië en Slowakije. Uit de overige reacties komt het volgende beeld naar voren. Drie lidstaten inclusief Nederland zitten op de lijn die Nederland voorstaat, namelijk aanpassing van de richtlijn met bijzondere nadruk op het belang van integratie. Behalve Nederland gaat het dan om Oostenrijk en Tsjechië. Duitsland spreekt ook zijn bezorgdheid uit over huwelijksdwang, schijnhuwelijken en integratie maar doet zelf niet expliciet voorstellen voor aanpassingen. Litouwen houdt zich wat op de vlakte en spreekt zich niet uit voor of tegen aanpassing van de richtlijn. Drie lidstaten spreken zich expliciet uit tegen aanpassing van de richtlijn, te weten Cyprus, Hongarije en Luxemburg. Dat brengt mij eigenlijk op een misschien ook voor u interessante waarneming. Ik heb het hele proces zeer intensief meegemaakt. Ik heb de meeste van al die landen bezocht. Ik heb ook ontzettend veel gesproken met ze over wat nu precies onze bedoelingen waren. U kent de position paper en onze inzet daarbij. Wat je in de eerste plaats moet vaststellen, is dat er in Europa grote verschillen zijn tussen de verschillende lidstaten wat betreft de situatie waarin ze zich bevinden inzake migratie. Ik was in Polen. Polen heeft heel weinig migratie. Het heeft wat arbeidsmigratie uit een aantal voormalige Oost-Europese landen maar heeft relatief nauwe-

lijks echte binnenkomende migratie. Dit terwijl wij al aan de tweede, derde en vierde generatie migranten zitten. Dus hebben zij ook geen idee waarom wij er behoefte aan hebben om wat te doen met de richtlijn voor gezinshereniging. Daarmee kom ik tot de conclusie dat in ieder geval het Europa van «one size fits all» niet meer aan de orde is. Op dit punt zou je juist een bandbreedte moeten creëren waarbij sprake is van verschillende mogelijkheden voor de verschillende landen. Ik heb het de toolbox genoemd. Het is net als met een timmerman die verschillende klusjes heeft; die moet niet alleen een kruiskopschroevendraaier hebben maar ook een gewone schroevendraaier en die moet niet alleen een combinatie tang hebben maar ook een gewone tang. En dat zit nu niet in de gereedschapskist.

We hebben nu te maken met een groenboek. In feite is dat niets anders dan een uitnodiging geweest aan de lidstaten om hun ideeën te geven. Mevrouw Malmström moet nu de conclusie trekken of zij het verstandig vindt om de richtlijn te veranderen. Als die richtlijn veranderd gaat worden, dan vindt dat plaats via een proces van codecisie, waarin ook het Europees Parlement een rol speelt. Het feit dat het Europees Parlement een rol speelt in deze uiteindelijke bepaling over de inhoud van het groenboek, maakt ook veel landen kopschuw. Want, zo zegt men, dan weten we niet waar het naartoe gaat; we weten nu wat we hebben, maar we weten niet wat we krijgen. En dat maakt dat bij veel landen er twijfel bestaat of ze dit wel moeten doen. Wat iedereen die ik heb gesproken aangeeft en wat bijna iedereen mijns inziens zal verwoorden in de stukken, is dat er op z'n minst twee onderdelen zijn waarover wel behoefte bestaat er verder over te praten. Dat betreft ten eerste de schijnhuwelijken en het misbruik van allerlei regels in het kader van de gezins- en huwelijksmigratie en ten tweede de problematiek van de integratie. Die punten zullen bij iedereen een rol spelen. Nu moeten we gaan kijken waar mevrouw Malmström mee gaat komen. Zij moet de conclusie trekken of de huidige richtlijn meer ruimte moet bieden dan wel of de huidige richtlijn volstaat. Ik denk dat ze daarvoor eerst alle stukken moet gaan bestuderen. Zoals bekend, hebben niet alleen de lidstaten de kans gekregen om te reageren, maar ook allerlei ngo's en organisaties. Er zit dus nog heel wat aan te komen aan reacties en die gaat mevrouw Malmström vervolgens allemaal verzamelen; dat gaat nog wel een tijdje duren.

De voorzitter: Hebt u enig zicht op de termijn waarbinnen mevrouw Malmström met een reactie komt?

Minister Leers: Ik begrijp dat er signalen zijn dat rond Pasen mogelijk-kerwijs iets naar buiten zou komen. Dat zou wel snel zijn, maar ik weet niet of dat dan een eerste reactie is of dat het al een definitieve keuze zal zijn.

De voorzitter: Zijn er vanuit de commissie nog vragen over het groenboek Gezinshereniging?

De heer Swagerman (VVD): Misschien niet zozeer een vraag als wel een suggestie. Waar sprake is van aperte gevallen van misbruik – de minister noemde zelf al fraude en schijnhuwelijken – zou je je kunnen afvragen of je uit de achteraf-analyse niet aan de voorkant de voorwaarden kunt invullen. Dat is namelijk een van de posities die Nederland inneemt. Als je vindt dat je bij de handhaving tegen problemen aanloopt, moet je eigenlijk al voorwaarden vooraf stellen. Kun je nu niet toe naar een stelsel waarbij je aan de opsporingspraktijk voorwaarden kunt ontlenen die je aan de voorkant kunt stellen? Dat is toch niet anders dan redelijk?

De heer **Schrijver** (PvdA): Als Eerste Kamer hebben we een lijst van vragen ingediend. Ik zag dat er gisteren heel uitvoering antwoord op is gekomen, waarvoor ik de minister wil bedanken. We hebben dat antwoord nog niet in de commissie kunnen bespreken en ook in de fracties hebben we er nog niet uitvoerig bij stil kunnen staan. Dus denk ik dat er reden is om eerst intern in de commissie te inventariseren of alle vragen beantwoord zijn. Als PvdA, gesteund door de zusters en broeders van de SP, GroenLinks en D66, hebben wij heel nadrukkelijk aan de orde gesteld dat wij voor het aanpakken van misbruik zijn en dat wij voor een heel actief integratiebeleid zijn. We hebben daarover een aantal vragen gesteld aan de minister die nu dus zijn beantwoord. Mij is echter nog niet helemaal duidelijk in hoeverre die van invloed zijn geweest op de definitieve formulering van de reactie van het kabinet op de vragenlijst van de Europese Commissie. De tijd is te kort geweest om dat te controleren, maar misschien weet de minister zelf in hoeverre hij de vragen vanuit de Eerste Kamer als zinvol heeft ervaren. Ik meen dat de Tweede Kamer geen vragen bij hem had neergelegd, althans niet schriftelijk. Kortom, vindt de minister dit een nuttige procedure, ook al was het allemaal in een heel kort tijdsbestek?

De heer **De Graaf** (D66): Ik hoorde de minister in zijn toelichting, waarvoor dank, toch eigenlijk de analyse maken dat de voorstellen van de Nederlandse regering in het kader van het groenboek geen schijn van kans hebben door de terughoudendheid of kopschuwheid van sommige landen ten aanzien van de rol van het Europees Parlement, door de reacties die nu zijn binnengekomen en door het uitblijven van een aantal reacties waaruit je ook niet kunt afleiden dat men erg hervormingsgezind is in de richting die de minister voorstaat. Dit doet de vraag rijzen – het betreft hier een onderdeel van de position paper van Nederland ten aanzien van het immigratie- en asielbeleid op Europees niveau – wat naar de verwachting van de minister nog gerealiseerd kan worden van deze paper. Ik vraag dat ook tegen de achtergrond van het feit dat wij uit krantenberichten en via de televisie hebben mogen vernemen dat er op dit moment in het Catshuis wordt gesproken in het kader van de tussenformatie en dat een van de drie aanwezige partijen heeft gezegd: wij willen niet alleen de financieel-economische situatie inbrengen maar we willen ook het onderdeel immigratie aan de orde stellen en nog verdergaande maatregelen op dat terrein. Dus ik probeer mij zo voor te stellen wat de positie van de minister in dit alles gaat worden als hij enerzijds de position paper al nauwelijks gerealiseerd kan krijgen en hij anderzijds zo meteen nog wordt overladen met nieuwe voorwaarden en scherpere eisen. Misschien dat hij daarop zou willen reflecteren.

De **voorzitter**: Het lijkt erop alsof u hem wel een handje wilt helpen.

Mevrouw **Strik** (GroenLinks): Het is begrijpelijk dat de minister nog op de missies terugkomt. Ik heb de belangrijkste lidstaten er even op nageslagen. Ik denk dat niet alle even relevant zijn. Duitsland, Oostenrijk en het Verenigd Koninkrijk zitten op de lijn van «de dingen die erin zitten, bijvoorbeeld die 21 jaar of de integratie-eis, kunnen wij wel gebruiken». Ze willen het echter niet nog strenger maken in een bepaald aantal opzichten. Ik denk aan het ellenlange wensenlijstje van de minister: 24 jaar, een opleidingseis, een bandencriterium en maar eens in de tien jaar gezinshereniging. Ik zie dat niet terug in deze belangrijke inbreng van genoemde landen. Ik kom dan ook tot dezelfde constatering als de heer De Graaf: wat denkt de minister nog voor elkaar te krijgen in Brussel?

Dat brengt mij op een andere vraag die al eerder is gesteld. Het Deense voorzitterschap heeft geprobeerd om hierover een discussie op gang te brengen. Men heeft alle lidstaten ook verzocht om twee prioriteiten te noemen. Wij zijn benieuwd wat de regering heeft ingebracht. Je moet

toch ergens een keuze maken uit die waaier van prioriteiten die de regering heeft aangegeven?

De **voorzitter**: Ik stel voor dat wij ons, gelet op de tijd, beperken tot de beantwoording van de vragen over dit thema. Aan andere thema's zullen wij niet meer toekomen, denk ik.

Mevrouw **Lokin-Sassen** (CDA): Ik dank de minister voor zijn uitgebreide en heldere beantwoording. Sommige dingen zijn voor mij nog onduidelijk. Klopt het dat de grens voor een vereniging met een echtgenote – over het algemeen zal het gaan om een vrouw – 21 jaar is en dat de minister deze wil verhogen naar 24 jaar? Vanaf wanneer kan iemand een verzoek indienen om herenigd te worden: als men 21 jaar is? Dan loopt die termijn van drie jaar nog en is men op het moment van hereniging automatisch 24 jaar. Ik heb dit niet goed begrepen, stel ik vast op basis van de reactie van de minister.

Minister **Leers**: Dat zijn twee aparte zaken, namelijk de huidige situatie en de gewenste situatie. Nu staat in onze vereiste: 21 jaar. Andere landen hanteren een andere leeftijd. Wij willen naar 24 jaar, maar daarvoor is een wijziging van de richtlijn nodig. De leeftijd van 21 jaar is een maximum-leeftijd. Wij willen deze verhogen naar 24 jaar.

Mevrouw **Lokin-Sassen** (CDA): Maar dan geldt ook nog die termijn van drie jaar. Ik geloof dat de gezinshereniging drie jaar hier moet zijn.

Minister **Leers**: Nee, dat is een andere discussie, namelijk die van de zelfstandige aanvraag. Die gaat van drie naar vijf jaar. Ik heb in de Tweede Kamer wel eens gezegd dat wij het beeld zuiver moeten maken, dat wij moeten afpellen. Nederland krijgt op jaarbasis 150 000 tot 160 000 migranten. Dat blijkt uit onze statistieken. Wie zijn die migranten? 60 000 zijn Europeaan. Dat zijn mensen die gebruikmaken van de vrije markt. Daarnaast zijn er 40 000 Nederlanders. Dat zijn er al 100 000. Verder zijn er 10 000 kennismigranten en 10 000 mensen die gebruikmaken van studiemogelijkheden. Dan blijft er een groep van 30 000 man over. Daar moet je nog wat ambassadepersoneel en mensen die op boortorens werken van aftrekken. Het gaat dus om 20 000 tot 25 000 mensen. Zij komen via gezinshereniging of gezinsvorming naar Nederland. Aan deze groep willen wij graag regels stellen, ook om te voorkomen dat wij achteraf, als mensen dus al zijn binnengekomen, met veel pijn en moeite een ontstane situatie moeten corrigeren. In het verleden hebben wij gezien – dat is een feit waar wij niet omheen kunnen – dat veel mensen in een kansarme situatie terecht konden komen. Wij hadden en hebben nauwelijks mogelijkheden om deze mensen te laten meedoen in de samenleving. Over deze mensen zeggen wij: hadden wij maar vooraf maatregelen genomen, dan hadden wij nu niet zo veel pijn en moeite om ze achteraf te laten integreren. Daar richten wij ons op. Door van deze mensen betere kwaliteiten te verwachten en door ze meer verantwoordelijkheid te geven voor hun keuze proberen wij te voorkomen dat ze straks in een kansarme situatie terechtkomen en dat er een keten ontstaat van kansarme gezinsmigratie. Dat is de inzet. Daar hebben wij een toolbox, dat groenboek, voor nodig. Wij zijn immers aangewezen op Europa. Een deel van de maatregelen kunnen wij zelf afdoen. Dat doen wij ook. Zo hebben wij in Nederland de mogelijkheid om de definitie van «gezin» zelf vast te stellen. Wij hebben bepaald dat wij «gezin» willen beperken tot het kerngezin: vader, moeder en kinderen. Dus niet ook nog eens opa's, oma's, neefjes en nichtjes. Wij hebben Europa nodig in het kader van het groenboek, om een aantal voorwaarden te kunnen aanscherpen. Dat doen wij niet om mensen te pesten, maar om te voorkomen dat wij mensen in Nederland krijgen die

wij alleen met veel pijn en moeite kunnen laten integreren omdat zij nauwelijks een kans hebben om mee te doen. Dat groenboek is een richtlijn die vastligt. Wij hebben gevraagd om deze richtlijn te herzien en daartoe een aantal voorstellen gedaan. Sommige landen hebben daar helemaal geen behoefte aan. Het is te vroeg om te zeggen dat wij geen schijn van kans hebben. Iedere dag druppelen er nog reacties binnen. Ik moet nog zien hoe Malmström dadelijk omgaat met de breed erkende lacune. Er is sprake van misbruik, maar er zijn nauwelijks instrumenten voorhanden om daartegen op te kunnen treden. Dat beseft de Eurocommissaris ook, zij ziet ook dat er problemen zijn, ook ten aanzien van immigratie. Zij zal daar wat mee moeten. Malmström zal bij een totale wijziging van de richtlijn rekening moeten houden met de aarzeling bij veel lidstaten ten aanzien van de vraag wat ze daarvoor terugkrijgen. Er zijn lidstaten die bang zijn dat als ze de richtlijn nu wijzigen, ze een doos van Pandora opentrekken – zo is het letterlijk gezegd – en niet weten wat ze daarvoor terugkrijgen. Ze zijn dan immers afhankelijk van het Europees Parlement. Die discussie speelt. Hierin zal Malmström een keuze moeten maken. Ik denk – dat heeft niet te maken met optimisme, maar met realisme – dat mevrouw Malmström ervoor moet zorgen dat Europa ook iets kan betekenen voor de burgers. Dan kan zij niet voorbijgaan aan de bestaande problemen. Dus probeer ik haar duidelijk maken dat ze de problematiek moet helpen aan te pakken. De heer Swagerman wees op de aperte gevallen van misbruik. Er is helaas onvoldoende informatie op dat terrein. Veel mensen schamen zich. Bovendien gebeurt het vaak in het geniep. Schijnhuwelijken verdragen het daglicht immers niet. Wij hebben dan ook geen volledig beeld. Dat willen wij wel hebben. Immers, om betere maatregelen tegen schijnhuwelijken te kunnen nemen, hebben wij betere informatie nodig. Tot slot de vraag of de vragen zinvol zijn geweest. Ja. Sterker nog, ze hebben mij gescherpt. In groenboek heb ik een wijziging aangebracht, mede naar aanleiding van vragen. Door de vraag over nareis kwamen wij erachter dat de conceptreactie niet goed geformuleerd was. Wij hebben deze aangepast op basis van de terechte opmerkingen van de Kamer.

De voorzitter: Het thema misbruik enerzijds en goede voorwaarden voor immigratie anderzijds zijn eigenlijk de twee kwesties waar het ons om te doen is. De voorstellen van Nederland gaan echter veel verder. Zou de minister tevreden zijn als in het antwoord van mevrouw Malmström aan deze kwesties wordt voldaan of als er betere handvatten zijn voor handhaving?

Minister Leers: Dit is een kwestie van schaal. Hoe diep zoomen wij in? Neem het misbruik. In het regeerakkoord hebben wij de zaken geconcretiseerd. De inzet is één partner in tien jaar. Je kunt zeggen dat dit veel te ver gaat en dat dit een onderdeel is van het regeerakkoord. Wij proberen te concretiseren wat wij zien aan misbruik. Als er kennelijk nog onvoldoende informatie of duidelijkheid is over de vraag hoe vaak dit voorkomt, is het inderdaad misschien verstandig om dat eerst te onderzoeken. Dat laat onverlet dat de regeerakkoordmaatregelen goede maatregelen zijn. Weliswaar zijn ze toegespitst, maar ze concretiseren wel waar het probleem zich voordoet. Zo kan ik mij voorstellen dat er op het gebied van het stellen van eisen ten aanzien van leeftijd of gezinsinkomen mogelijkheden zijn om landen te overtuigen. Overigens ben ik ervan overtuigd dat er ook binnen de bestaande richtlijnen nog mogelijkheden zijn. Ik doe er dus niet negatief over. Laten wij maar eens kijken hoever wij kunnen gaan. Ik weet dat Frankrijk de inkomenseis afhankelijk maakt van de omvang van de gezinsgrootte. Hoe groter het gezin van iemand die wil immigreren in het kader van gezinsmigratie, des te zwaarder de eisen wat inkomen betreft. Dat is ook heel logisch. Met een groot gezin moet je meer mensen onderhouden dan met een klein gezin. Misschien is dat ook een idee

waarmee wij kunnen werken. Ik ben dus nog niet zo ver dat ik zeg dat er geen schijn van kans is. Ik geloof dat niet. Ik heb tijdens mijn rondreis door Europa vastgesteld dat er veel overeenkomst is, dat er interessante ideeën zijn en dat er een grote vastberadenheid is om de lacunes in het groenboek op te vullen. Er is echter ook twijfel of wij er wel goed aan doen, «want dadelijk hebben wij die doos van Pandora». Ik hoop dat commissaris Malmström hiermee verstandig omgaat.

De **voorzitter**: Dank. U moet naar de collega's in de Tweede Kamer. Onze tijd is dus helaas op. Zeer veel dank voor de openhartigheid. Ik hoop dat wij u nog eens mogen uitnodigen om bij te praten.